

Odszedł Csaba G. Kiss - laureat Nagrody Rady Miasta Krakowa

2025-08-01

23 lipca 2025 roku odszedł prof. Csaba G. Kiss - węgierski historyk kultury i literatury, eseista, znawca problematyki środkowoeuropejskiej, laureat Nagrody Rady Miasta Krakowa Nowa Kultura Nowej Europy im. Stanisława Vincenza, przyznawanej promotorom kultury z Europy Środkowo-Wschodniej za wybitne osiągnięcia w popularyzacji kultury tego regionu.

- Kraków był dla mnie bramą do Europy Środkowej, dzięki Krakowowi 55 lat temu zacząłem się uczyć i odkrywać Europę Środka. Kraków to stolica mojej młodości - mówił prof. Csaba G. Kiss w 2019 roku, podczas ceremonii wręczenia Nagrody.

Prof. Csaba G. Kiss był cenionym węgierskim eseistą, uczonym i polonofilem. Badał tożsamość Europy Środkowej wyrażoną w literaturze, mitach i symbolach współtworzących ją narodów. Działał na rzecz zbliżenia między Węgrami, Polakami, Słowakami i Chorwatami. Jako pierwszy - jeszcze w latach 80. ubiegłego wieku - wystąpił z ideą wspólnego podręcznika kultury środkowoeuropejskiej. To on wprowadził do nauki pojęcie „miejsc wspólnej pamięci” jako bardziej właściwej dla naszej części kontynentu wersji słynnych *lieux de mémoire* - jednego z najbardziej nośnych pojęć współczesnej humanistyki.

Csaba G. Kiss był profesorem Uniwersytetu im. Loránda Eötvösa w Budapeszcie; do 2010 roku był wykładowcą w Katedrze Kultury Polskiej na Wydziale Polonistyki oraz Katedrze Hungaryistyki Uniwersytetu Warszawskiego, profesorem wizytującym na Uniwersytecie Humboldtów w Berlinie, Uniwersytecie w Zagrzebiu, Uniwersytecie Konstantyna Filozofa w Nitrze oraz Uniwersytecie Karola w Pradze. Zasiadał w Radzie Programowej Międzynarodowego Centrum Kultury oraz Radzie Naukowej Europejskiej Sieci Pamięć i Solidarność. W latach 1987-1990 działał w węgierskiej opozycji, współtworzył Węgierskie Forum Demokratyczne.

Doświadczenie węgierskiego października 1956 - tak ważne dla całego jego pokolenia - i reakcja Polaków na te wydarzenia utwierdziły Csabę G. Kissa w przekonaniu, że dialog polsko-węgierski dostarcza klucza i kontekstu dla zrozumienia dziejów obu krajów, a także ich miejsca w kulturze i cywilizacji europejskiej. - Trzeba pamiętać, przez ile wieków nasze narody walczyły o swój byt i suwerenność. Z tego powodu nasze obiekty architektoniczne, dzieła literackie czy artystyczne mają bardzo ważną wymowę dla tożsamości i dla konkurencyjności w Europie - podkreślał laureat Nagrody Rady Miasta Krakowa.

Przywołanym tematom poświęcił wiele książek, które składają się na fascynujący obraz literatury, kultury i zagadnień narodowościowych w Europie Środkowej, dbając o ukazanie ich z wielu perspektyw. Prace Csaby G. Kissa wydawane były m.in. we Francji, Niemczech, Słowacji, Chorwacji i Polsce. W naszym kraju ukazały się m.in. „Dziennik polski (1980-1982)” (Poznań 2000), „Lekcja Europy Środkowej. Eseje i szkice” (Kraków 2009), „Powinowactwa wyszehradzkie. Wspomnienia, szkice, eseje” (Warszawa 2016).

W intencji Profesora sprawowana będzie msza w języku węgierskim, która odbędzie się 27 lipca o

**Magiczny
Kraków**

godz. 15.30 w Klasztorze Dominikanów w Krakowie.